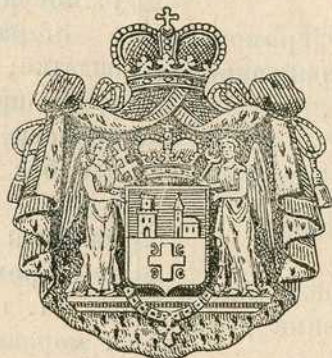

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

СРПСКИ СИОН

Год. VII.

Број 46.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ

СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у суботу 8. новембра 1897.

Организациони штатут

православне романске цркве у Угарској
и Ердељу.

(Наставак).

Глава III.

Манастири.

§. 66.

Манастир је пребивалиште оних црквених лица, која су се по канону свечаним заветом удружила, да живот свој у потпуној умерености, сиромаштву и послушности проводе.

§. 67.

Манастир садржава у себи с једне стране црквенс-општинске захтеве; с друге стране пак равноправан је са протопрезвитератом, и као такви је само епархијској власти потчињен.

§. 68.

Манастир се може основати и остварити само дозволом дотичног епископа, а оснивач је обвезан осигурати за издржавање манастира потребне изворе прихода.

§. 69.

Манастири се не могу претворити у световњачка пребивалишта.

§. 70.

Монаси заједно са осталим особљем манастирским стоје непосредно под надзором манастирског настојатеља, посредно пак под влашћу епископа односно архиепископа.

§. 71.

Ко жели монахом постати, дужан је себе подврћи канонском испитивању. Пошто је за примање у монашки ред од манастирског синода заслужним пронађен, пријављује га манастирски настојатељ епископу односно архиепископу, на које получаје архијерејски благослов.

§. 72.

Монаси дужни су заједно са њиховим настојатељима без обзира на рукоположење и рукопроизводење строго и савесно набуђавати црквена правила.

§. 73.

Манастирски послови врше се путем манастирског синода, у којем сви јеромонаси имају решавајући глас, — јерођакони пак учествују саветујућим гласом као слушаоци и као бележници.

§. 74.

Председник је манастирском синоду на-

стојатељ, који је уједно дужан при саветовањима добар ред одржавати. У случају смрти настојатеља бира синод привременог председника између јеромонаха.

§ 75.

Бележник се бира између јеромонаха, јерођакона или монаха, који води записник и остале писмене послове.

§ 76.

Записник и изводе потписује настојатељ, а бележник премапотписује.

§ 77.

Закључци се доносе већином гласова, при једнако подељеним гласовима решава глас председников.

Засебно мишљење прима се и прилаже списима само онда, ако је на писмено поднесено, и то у року од три дана, јер се доцније поднесено не приима. Но може се захтевати и продужење рока, које се ускратити не сме; у противном случају може се на епископа жалба поднети.

§ 78.

Сваки манастир мора имати једног економа (намесника), који у смислу закључака синодских и по упутству настојатељевом рукује газдинским пословима манастирским. Економ је дужан у евиденцији држати имовно стање манастирско, и о томе крајем сваке године исправан рачун синоду подносити.

§ 79.

Послови манастирског синода распростиру се како на вероисповедне, црквене и дисциплинарне, тако и на газдинске ствари.

Ови послови су следећи:

1. Одређује посебице сваком јеромонаху, јерођакону, монаху и економу односне послове;
2. прима питомце у манастир;
3. испитује питомце пре ступања им у монашки ред;
4. подноси молбе епископу ради примања питомца у монашки ред;
5. саветује се и решава о унапређењу питомца за јерођакона, а јерођакона за јеромонаха, и пријављује их епископу;
6. рукује и држи евиденцију о манастирском иметку, и у ту сврху инвентарисе цело имање манастирско, ово се пак

од времена на време и то сваке године бар јеранпут има ревидирати;

7. саветује се и решава о редовним годишњим издацима манастирским, за чега је епископско одобрење потребно;

8. расправља и установљује вапредне издатке;

9. прегледа и епархијској конзисторији подноси економске рачуне са примедбама или без истих;

10. са гледишта вероисповедног, моралног и наставног држи манастирску школу у добром реду;

11. настоји, да се успостави побожност и моралност код једног или другог јеромонаха, јерођакона или монаха, или пак дотичног блажије казни. Ради одмерања веће казни има се ствар поднети епархијској конзисторији, која о томе коначно решава;

12. саветује се у погледу којег развратног питомца и казни га, а и искључује га из манастира. Оваки случај има се саопштити манастирима митрополијске области;

13. бира између манастирског братства, или из другог којег манастира или пак између епископских достојанственика настојатеља, који се избор по канонским правилима под председништвом епископа дијецезана обавља

Изабрани настојатељ пријављује се епископу, који га, ако налази, да сва својства за настојатеља има, потврђује, и произвађа га за игумана односно за архимандрита.

§ 80.

Дужности су манастирског настојатеља следеће:

1. да строго испуњава монашке опште дужности, и настоји, да и монаси имају пред очима опште дужности.

Настојатељ дакле има безпрекорним начином живота свога у сваком погледу добрим примером предначити;

2. да гаји љубав према цркви, т. ј. да не пропушта уредно и тачно похађати службу Божју;

3. да настоји, да се служба Божја сваком приликом правилно обавља и да се појање и читање са побожношћу и одушевљењем извршује;

4. да настоји, да цело манастирско

особље уредно и тачно похађа службу Божју. Да се монаси дакле за време службе Божје не употребљују на други посао;

5. да при ручку и вечери заједно са осталима учествује; од којег прописа само у особито ванредним случајевима може одступити;

6. наређује, да се о ручку живот светих или други који црквени говор прочита, као што то типик наређује;

7. да се из манастира без довољног узрока не удаљује, нити допушта, да монаси без његова знања и дозволе из манастира излазе;

8. да се усавршава у канонским, догматичним и црквено-повесничким наукама;

9. да настоји, да се монаси усавршују у црквеним наукама, појању и познавању живота светих;

10. да савесно рукује манастирским иметком, и да удеси, да се за економија најбољи монах постави;

11. да чешће држи предавања са монасима ради њихова образовања и запта као и ради поправљања у моралу једног или другог монаха, који на то повода даје својим владањем;

12. да у одржању запта у манастиру набљудава довољну истрајност и пажњу, но исто тако и трпељивост и скромност;

13. да пази, да манастирска школа у добром реду буде, и да се за учитеље најспособнији монаси пристављају.

§. 81.

По што оснивачи манастира при оснивању ових светих места стављају жеље своје на писмено, одређујући уједно и извесне дужности, које се без сваке преиначе имају испуњавати: дужан је настојатељ удесити, да се основно писмо манастирско на монашком синоду сваке године бар једанпут прочита, и то делом ради тачног испуњавања дужности, које су оснивачем манастира за фондацију стављене.

§. 82.

У погледу веридбених и брачних ствари оних верних, који због недостатка своје цркве манастирској цркви припадају, изашиће епархијска конзисторија најближи протопрезвитератски стол.

§. 83.

У претходном параграфу поменути верни немају никаквог права мешања у манастирске послове.

§. 84.

Женски манастири су једнаки са мушким манастирима, те је по томе позив женских манастира и игуманија истоветан са позивом мушких манастира, мушких монаха и настојатеља. (Наставиће се.)

О назаренима и њиховом учењу.

Пише Југ Станикић парох.

(Наставак.)

V.

О светим т. ј. молитвеним временима

Дужност „беспрестаног молења Богу“ тиче се посебног молења Богу, односи се на појединог Хришћанина. Међу тим дужност та не тиче се и типати се не може јавног, опћег, заједничког богослужења, пошто је душа човекова — којој је једина рана молитва — обложена телом, које потребује материјалну рану, а за ту се ваља човеку побринути, и исту спремити. За то и вели Господ Бог преко избраника свога Мојсија народу Израилском: „Шест дана ради, и свршуј све послове своје. А седми је дан одмор Господу Богу твојему; тада немој радити ни једнога посла, ни ти, ни син твој, ни кћи твоја, ни слуга твој, ни слушкиња твоја ни живинче твоје, ни странац, који је међу вратима твојим. Јер је за шест дана створио Господ небо и земљу, море и што је год у њима; а у седми дан почину; за то је благословио Господ дан одмора и посветио га.“ (II. Мој. 20., 9.—11.)

Но осим „седмога дана“, осим суботе, беше још и других дана, које је и опет „благословио Господ и посветио их;“ а то су т. зв. празници или празнични дани. Па како у старозаветној, исто тако и у новозаветној цркви има осим „седмога дана“ још и празничних дана, који су и опет Богу на молитву посвећени. Новозаветна црква проширила је и увећала све друге дане т. зв. „светачким данима“ т. ј. данима намењенима успомени Божјих избраника и угодника; но о тим данима опширније говорити не ћемо, дотаћи ћемо их се још, кад будемо говорили о „поштовању светих.“ А рећи ћемо коју више: 1.) о седмом дану т. ј. суботи, односно недељи; и 2.) о празницима.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

1.) О св. недељи.

Одредив „шест дана“ за рад и набавку свега за живот нужнога и за одржање тела нужнога — један и то седми дан оставио је Бог и посветио себи и души човековој, од Бога дарованој. Шест дана дао је Бог човеку за рад, што је и Бог за шест дана силом речи своје радио, док је овај свет створио (I. Мој. гл. 1.); а „у седми дан почину Бог од свих дела својих, која учини; и благослови Бог седми дан и посвети га.“ (Исто, 2., 2—3). Тај седми, Богу и спасењу душе, посвећени дан, није смео ни требао човек ништа радити, него га је у богоугодним делима проводити и провести имао.

Седми дан или субота држан је и светкован кроз цео стари завет. Доласком Христовим, а у новом завету замењен је суботни дан са даном недељним, те је празновање пренето са суботе на недељу. А за што је у нов. завету субота недељом замењена? За што је светковање са суботе на недељу пренето? — На то нам питање даје одговора „Православно исповедање“ у одговору на 60. питање у трећем делу своје: „Ми Хришћани, у мјесто суботе, празнујемо дан недјељни тога ради, што се у дан недјељни, васкрсењем Исуса Христа, Го спода нашега, свршило обновљење свега свијета и ослобођење рода човјечијега из ропства ђаволскога,“ и даље још и за то, „што је Христос Господ од суботе, као што св. Писмо говори: „Јер је господар и од суботе син човјечи“ (Мат. 12, 8.). Ако је дакле Христос Господ и од суботе, то је по разуму, да је субота пренесена на дан недељни, колико с тога, што Христос не подлежи никаквом потчињавању, толико с тога, што је Христос у овај дан, а не у други који дан васкрсао из мртвих, и јер је у овај дан васпостављен и обновљен свијет, пошто му је даровано вјечно спасење.“ (Шевићев предов. у Истини“ за 1888. год. стр. 556—557.)

Како осми дан недељни светковати ваља, и шта нам тога дана чинити треба, то нам каже у II. одељку споменути Филаретов „Пространи Катихизис“: У празничне дане ваља поменце ово чинити: 1.) Долазити у цркву ради заједничке богомоље и ради поуке у науци Божјој. 2.) Исто тако ваља код куће занимати се молитвом и читањем, или побожним разговорима. 3.) Посвећивати Богу неки део

из своје имовине, и употребљавати га на потребе цркве и њезиних слушалаца, а и на добročинства сиромасима; осим тога, ваља посећивати болне и сужње и љубав хришћанску у делима исказивати“ (Стр. 143)

Но ни суботе није св. наша правосл. црква по све напустила; тако се у том истом „Катихизису“ вели: „У православној цркви субота се не празнује као потпун празник, али се ипак разликује од осталих дана, једно у спомен створења света, а друго, као продужење првашњег празновања“ (140). А чиме се разликује субота од осталих пет седмичних дана? У чему се састоји, чиме се исказује одлика та? — 1.) У суботу, осим једне једине — велике суботе“ — не сме се одржавати строг пост — *схорождение*“ (Апост. правило 66, и Трул. сабора правило 55.) 2.) Уз часни пост, т. зв. „четрдесетницу“ или „Ускршњи пост, литургија чређе освећених дарова не свршава се суботом, баш као ни недељом. (52. прав. „Трул. сабора). Иначе суботом Хришћани „морају радити“, а не као недељом светковати. (29. прав. Лаод. сабора).

И назарени светкују недељу. Држећи се строго и дословце (буквално) св. Писма назарени не би могли светковати недељу, него суботу; јер је субота седми дан за који се у св. Писму изрично вели, да је Богу посвећен и да га држати и светковати ваља. Изричне заповеди о томе, да празновање суботе напусти а празновање недеље прихвати и држати треба — у св. Писму нема. С тога је са свим јасно и појмљиво то, што је вероначелник наших назарена празновање недеље назвао „Људском измишљотином“; јер празновање недеље збиља људи установише, а из извесних и важних узрока, који су напред наведени Али је код назарена неразумљиво и несхватљиво ово двоје: 1.) Како и за што је већ сам вероначелник назаренски, Самуило Фрелих недељом најчешће и највише проповедао; тако се вели, да је „недељом проповедао и по дваред, па и по триред?“ („Назаренство“ стр. 89.) Или је зар то чинио због тога, што је тада највише слушалаца имати могао, јер је недељу „државна црква“ светковала? — 2.) Но још је неразумљивије и непојмљивије то, како су назарени могли примити и прихватити светковање недеље, кад је то њихов вероначелник крсно и назвао — ничим другим — него простом

„Јудском измишљотином“?! Или су зар „ученици над учитељем својим“ (Мат. 10. 20.) те боље разумеше св. Писмо од учитеља свога; па размисливши дубље и зрелије о светковању недеље, исправише заблуду учитеља свога, и примише и прихватише учитељем својим осуђену „јудску измишљотину“?!

Истина, има у св. Писму спомена о недељи и дану недељном; али је све то доста нејасно; из тога се јасно и поуздано о светковању недеље и напуштању суботе закључити не да и не може. Тако св. апостол Јован у „Откривењу“ свом спомиње „дан недељни“ (1., 10.). Св. апостол Павле, дајући „уредбу за милостињу светима“ вели: „Сваки први дан недеље нека сваки од вас оставља код себе и скупља колико може, да не бивају збирања кад дођем“ (1. Кор. 16, 2.) Ово место св. Писма као да више говори за празновање суботе, а не недеље; јер се каже, да се „скупљање“ започиње са „првим даном недеље“, а завршује се зар са последњим даном недеље, односно седмице; а последњи дан у седмици јесте дан за празновање, а то би била онда субота. У осталом ово место св. Писма говори о „скупљању милостиње светима“, и то о скупљању „код себе“ те из места овога ничега поузданог о светковању недеље извести и закључити не можемо. Понај јасније би биле речи св. апостола и јеванђелиста Луке: „А у први дан недеље, кад се сабраше ученици, да ломе хлеб. . .“ (Дела 20., 7.) Како је „ломљење хлеба“ једна од највећих и најиречих дужности празничних дана: то би нам ово место доста јасно сведочило о празновању „првог дана недељног“ т ј недеље. Али како с друге стране апостоли са свима вернима „сваки дан бијаху једнако једнодушно у цркви, и ломљаху хлеб по кућама, и примаху храну с радости и у простоти срца, хвалећи Бога, и имајући милост у свију људи“ (Дела, 2., 46—47): то ми из првонаведеног места „Дела апостолских“ (20., 7.) и опет ничега тачнога и поузданог извести и закључити у стању нисмо; на име, не знамо, да ли су апостоли „први дан недеље“ празновали исто тако као и осталих пет седмичних дана; да ли мање од суботе, или као суботу; а најмање из тога места можемо извести и закључити, да су апостоли недељу празновали и поштовали више него суботу; а напуштање суботе, и строго

празновање једино недеље, из тога места баш никако извести и доказати не можемо.

Да светковање недеље, поред свега тога, што св. Писмо спомиње недељу, и недељни дан, ипак не беше јасна ствар, сведочи то, што су дуго времена баш сами Хришћани суботу, а не недељу светковали, или су бар суботу тако исто, као и недељу светковали, или су бар суботом тако исто, као и недељу светковали. А што није било, ни јасно бити могло у прва времена цркве Христове и првим Хришћанима — то после више од 1500 година још је мање из самога св. писма јасно могло бити Самуилу Фрелиху и његовим назаренима.

Требало је дакле Хришћанима дати бољу и јаснију сведочбу о томе, да се у цркви Христовој не субота, него недеља празновати има; другим речима, требало је св. Писмо о празновању недеље тачно и јасно протумачити, односно посведочити, да св. Писмо говорећи о недељи и недељном дану мисли ту управо на строго празновање једине недеље. Па то, што је требало, и учинили су св. оци, пастири и учитељи првих времена цркве Христове на помесноме сабору у Лаодикији, на коме се око 343. год. икупише „многи епископи Мале Азије“ („Зборник правила“ стр. XXXIV.), те изрекоше и утврдише, да „Христијани не морају слиједити обичајима јудејским, и суботу светковати, него морају у тај дан радити; недјељу морају особито почитовати. . .“ (правило 29.)

Вредно ће бити навести и из тумачења овога правила по што-шта: „Ово правило о-сврћући се на то, што су неки још и тада (половина IV. вијека) слиједили Јудејима у светковању суботе, осуђује тај протухришћански чин и наређује, да хришћани морају особито штовати недјељу. . . Основна мисао код првих Хришћана при одређивању светковних дана, која је уједно била и средишна тачка свега хришћанскога живота састајала се у томе, да треба у свему слиједити расцетоме и ускренуломе Исусу Христу: слиједити му у смрти његовој тиме, што се покајањем требало удостојити плодова те његове смрти, а слиједити му опет у васкрсењу, да вјером у њега и силом његовом васкрене и човјек за нови и свети живот, који започиње овдје на земљи и завршује се на небу. Отуда је потекао природно у хришћанској свијести дан васкрсења

WWW.UNILIB.RS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Христовог, као дан радости и дан светковања. Ова је мисао наша изрази већ првих дана постојања Христове цркве. . . . У посланици Варнаве спомиње се изрично недјеља, као дан радости, у који вијерни славе успомену васкрсења Христова; а у Игњатијевој посланици Магнезијанима наводи се, како и Јудеји, који се обратише у Хришћанство, имају суботу да недјељом замијене. Као што је субота била биљег Јудејства, тако је сада недјеља била символ новог живота, коме је Христовим васкрсењем темељ положен.“ (Правила с тумачењима“ П. стр. 89)

Да би нам важност овога правила била јасна; те потреба светковања недеље, место суботе, очевидна; и уверење о истинитости, да је још у прва времена цркве Христове, светковање суботе укинута, а празновање недеље одређено, на и држано — потпуно; треба рећи и напоменути, да је сва правила Лаодикијског помесног сабора потврдио и утврдио васионски т. зв. „трулски сабор“ и то својим 2. правилном.

Замењивање суботе са недељом и односно напуштање светковања суботе и потребу празновања недеље св. Писмо нам напомиње, а св. предање утврђује. Ево нам и опет доказа, да назарени не толико нехотице, него управо под морање примају св. предање и то баш оне „цркве“, од које они бегају и којој се ругају. Истина ова, да се назарени држе предања наше св. цркве, у толико је јаснија и очевиднија, у колико вероначелник њихов, Самуило Фрелих, на основу нејасности св. Писма, светковање недеље сматра и назива „људском измишљотином.“

Четврти међународни старокатолички конгрес.*

У 40. броју „Српског Сиона“ о. г. донели смо по „Црквеном Веснику“ кратак извештај о четвртом међународном старокатоличком конгресу. Како је сада прото-презвитер И. Јанишев, — који је био изасланик читаоцима „Српског Сиона“ већ познате комисије, установљене од руског св. Синода, да ради на уједињењу Старокатолика и Православних, — штампао у истом листу опширнији извештај о раду дотичног конгреса, а поглавито о суделовању Право-

славних на њему, мислимо, да ћемо угледити читаоцима „Српског Сиона“, ако исти извештај донесемо у српском преводу. Јанишев је као изасланик комисијин понео собом и одговор исте на „Мишљење“ Ротердамске старокатоличке комисије, која постоји у истој сврси, и предао га њезином председнику, немачком старокатоличком епископу Веберу. Пошто је „Српски Сион“ прошле 1896. г. донео „Извештај Петроградске комисије св. Синоду“ (бр. 46. и 47.) и мишљење Старокатолика о истом извештају (бр. 49. и 50.) ми ћемо донети сада и тај одговор Петроградске комисије на „Мишљење“ Ротердамске комисије, јер ће се из њега понајбоље моћи увидети, колико је мисао о уједињењу коракнула напред, и како су у осталом незнатне разлике, које нас деле једне од других.

Јанишев пише:

Када сам дошао у Беч, још пре него што се отворио конгрес имао сам срећу да се састанем с неким својим старим друговима још из духовне академије, а који сада служе ван отаџбине, и са другима земљацима, који су сви са разних страна дошли на конгрес. Беху то: протојереј А. П. Маљцев из Берлина, протојереј Г. Н. Кардасевић из Будим-Пеште, Ањенков из Дрездена, Хекен из Берлина, генерал-лајтант А. А. Кирјејев и А. И. Поповицки из Петротрада, професори: М. Е. Красножен из Јурјева и А. В. Керенски из Казана. Сви ти земљаци, мање или више, већ познати с мишљењима представника Православља и Старокатолицизма, које сам био штампао, не могаху знати, какво је становиште заузела Петроградска комисија према старокатоличким назорима, а међутим у личном додиру с члановима конгреса могаху се дотаћи и тих назора. С тога се одржао код мене један састанак, да их упознам у оригиналу са одговором наше комисије, а уједно и са мојим преводом истога на немачки језик.

Пре свега да набројимо оне православне, који су, осим споменутих, долазили на седнице конгреса Тако: српски епископ Никанор Ружичић из Београда, који је неко време живео на страни; нарочито из

* Ради других ствари заостало. — Ур.

Макед ије дошавши представник српског митрополита Михаила, с писмом Његова Високопреосвештенства, бивши директор српске богословије и гимназије у Скопљу архимандрит Иларион Весић, који се прошлог Ускрса лично подвргао свима опасностима у епископском питању у Скопљу; парох посланичке цркве у Бечу протојереј А. В. Николајевски и два псаломшчика исте цркве; парох српске цркве у Бечу Михаило Мишић, најпосле псаломшчик наше православне цркве у Карлсруу М. А. Кедров, који је такође дошао на конгрес — то би били сви православни, који су били на Конгресу. Од њих се само четворица; епископ Никанор, архимандрит Иларион, А. А. Кирјејев и А. И. Поповицки истакоше својим радом на Конгресу, о чему ће бити спомена на своме месту. Не директног, али ипак врло корисног и значајног удела узео је и у овом, као и у свима осталим старокатоличким конгресима, учени испитивач и неуморни преводилац наших богослужбених књига на немачки језик, парох наше посланичке цркве у Берлину А. П. Маљцев. И у Келну, Луцерну, Ротердаму јављао се сваки пут с каквим својим издањем на немачком језику, па тако је и у Беч донео неколико примерака недавно изданог четвртог тома свога превода богослужбених књига, те их у згодним приликама раздавао сад овом сад оном члану конгреса или коме од његових гостију, који су заузимали виђеније место у својим црквама. Јам сам и неочекивано, осим обичног поздрава, држао на конгресу и један мали говор и учинио једну изјаву у току расправе. Цртајући прилике, које су ме изазвале да говорим, изнећу читаоцима, који пису лично упознати са старокатоличким конгресима, процедуру рада Бечког конгреса и његов садржај па ма то било само у опћим цртама. Ко би хтео да чита подробнији извештај, наћи ће га у старокатоличком народном листу „*Altkatholisches Volksblatt*“, бр. 37. и даље, који излази у Бечу.

У вече истога дана, када сам се срео с поменутиим земљацима, наиме 19. (31.) августа, беше прво упознавање између чланова конгреса, који су дошли са разних

страна, и између представника аустријских Старокатолика и специјално Бечке старокатоличке општине. То беше у тако званој *Ronachersaale*-и, врло угодној и, према сличним дворанама у Келну, Ротердаму, чак раскошној дворани. Ту се сабраше, изузевши немачког старокатоличког епископа Вебера, који се задржао у Кобленцу ради открића споменика, сви највиђенији представници Старокатолика из Холандије, Немачке, Швајцарске, а понајвише из Аустрије, па онда гости на конгресу из Енглеске, Америке, Италије, Немачке, свега до 200 људи. Домаћини овог претходног састанка беху по обичају председник и чланови месног одбора, који је припремао све, што је потребно за конгрес, а први говорник, који је поздравио све присутне — администратор (*Bisthumsverweser*) аустријских Старокатолика Чех. У том поздраву је указивао с особитим нагласком — као на једну од најважнијих сврха старокатоличког покрета — за све тешње и тешње зближавање западне цркве са источном, — зближавање не на основу ропског потчињења једне цркве другој, него на основу тврдог исповедања и чувања учења васељенске цркве, а на основу живота у духу истине и љубави. Специјално од Бечке старокатоличке општине поздравили су конгрес: председник месног одбора Фајгенмилер и једна парохијанкиња гђа Новак.* Од прекрасних стихова, у којима је изразила свој поздрав скупу, аустријска цензура је ипак забранила две строфе, које се односе на Рим и његов лажан одношај према богооткривеној истини. Затим су говорили поздраве, које је наизменце прекидала вокална и инструментална музика, представник швајцарских Старокатолика, бивши председник Луцернског конгреса Филини, и после њега Фан-Тил, председник холандске семинарије у Амерсфорту, који је говорио у име холандског архиепископа Гула, који је такође био на конгресу. Када је Фан-Тил довршио свој говор, об-

* На том претходном скупу беху и неке парохијанкиње Бечке старокатоличке општине; тако исто управитељке старокатоличких добротворних задруга, а од Русиња једна позната високоуважена списатељка, из вишег друштва -- госпођа Новикова, сестра генерал-лајтнанта А. А. Кирјејева.

ратно се мени чешки посланик у аустријском државном парламенту и дао разумети, да од нас — гостију на конгресу и пре свега од представника православне цркве збор очекује какав год поздрав. Ево неколико речи, које сам том приликом изговорио на немачком језику:

„Велика милина обузима душу човеку, када присуствује на збору, који је одушевљен тежњама хришћанском миру, хришћанској истини и слободи, уједињењу у вери и љубави. Да та велика, једина истинита блага на земљи налазе симпатије, — или не, — да се високо, према својем достојанству, цене на истоку и у мојој домовини, то доказује присуство приличног броја представника Православља с истока и далеког севера. Рећи ћу још и више од тога. У Петрограду постоји комисија, уређена св. Синодом, чија је сврха, да разгледа питање о могућности сједињења Старокатолика с источном православном црквом. Као члан те комисије, на чијим су последњим седницама учествовали, међу осталима, два архиепископа и један епископ — чланови св. Синода, имам налог како од комисије, тако и од Првенствујућег члана св. Синода Високопреосвештеног митрополита Паладија, да искрено поздравим Бечку старокатоличку општину и све чланове међународног старокатоличког конгреса и да изразим молитвену жељу, да свемогући Господ Бог помогне својом преизобилном благодаћу све племените у истини хришћанске тежње Старокатолика!“

После мене је говорио англо-американски епископ Хел (Hale) у име читавог англо-американског епископата, који је учествовао на седницама Ламбетске конференције у Лондону, на којој је било од 200 епископа, и која тек што је завршила своје седнице. Та англо-американска конференција или сабор званично је изјавила своју жељу заједнице (interkommunio) са свима Старокатолицима у Немачкој, Швајцарској и Аустрији (значајно је, што је прећутао о холандској цркви) и своје симпатије и соколење појединих бораца против Рима у Француској, Италији, Шпанији, Португалији. Садржај тога на енглеском језику реченога, те према томе за већину нера-

зумљивог говора изнео је на немачком језику епископ швајцарских Старокатолика Херцог, који је са своје стране додао неколико речи о познатом минхенском ученом моралисти Хиршеру, који је још пре 50 година предказао о расколу у недрима римске цркве и о неопходности његовој за очување истинитог Христовог учења на западу. Затим су поздравили скуп: Reverend White из Оксфорда у име примаса Енглеске, архиепископа Кентерберијског и у име старог пријатеља Старокатолика — епископа Салисберијског; врло добро познати у свем ученом свету протестантски историчар Ниолд — у име евангеличког савеза у Немачкој и — на моје превелико чудо — у име српског митрополита Михаила и већ споменутих представника српске цркве, који су такође били на овој збору, а с којима се на жалост нисам могао пре видети, те су међутим предали Ниолду своје пуномоћије (у последњој седници конгреса су, као што ћемо видети, исправили ту конфесионалну, ако се тако можда рећи, неправилност); старокатолички свештеник из Пасаве лиценцијат Гец (Goetz) говорио је у име баварских Старокатолика, које је он у извесним одношајима изједначивао са аустријеским, наиме у одношају притиска од стране нечасних паписта. То је још млад, учен свештеник, који је, живећи у Немачкој, изучио словенски и руски језик, написао веома озбиљно дело о св. Кирилу и Методију, пред конгресом проживео читав месец дана у Кијеву, о Кијевској лаври написао велик чланак у додатку Минхенској Allgemeine Zeitung (бр. 183. 1897. г.) и сада спремио реферат за конгрес о значају славенских првоучитеља за неправославне Словене. Он с благодарношћу спомиње о Кијевској духовној академији, о њеној библиотеци и музеуму, не говорећи већ о њеној врховној власти и особито о владици-митрополиту, који му је дао могућност да живи у лаври и да из близа види православно манастирско богослужење. Претпоследњи на том вечерњем претходном скупу говорио је веома активни и угледни адвокат у Швајцарској Вајбел — члан савета луцернског кантона, а последњи г. Синек, најстарији члан Бечке

старокатоличке општине који је доста дирљиво причао из историје њеног постанка и тешког живота. Пошто се прочитао брзојав од професора Бункофера, који тек што се одрекао Рима и сјединио са Старокатолицима, завршен је овај доста дуги, али веома живи скуп (Наставаће се.)

Одговор на питања из пастирске праксе.

Реферат Јереја Светозара Грубача.

II.

„Има ли у цркви нашој „чинопоследовање“ за предбрачни испит? Ако нема, греше ли они свештеници који читају неке молитве и свршују испит у *сшихрахилу*?“

Цел је предбрачног испита: „да се може добити уверење, да постоје сви предуслови, који се захтевају за законити брак и да нема никаквих брачних сметња; другим речма, да се добије уверење, да дотични могу у свему по закону ступити у брак, заведен је у цркви предбрачни испит (examen sponsorum).“¹

При такој интенцији ми сви добро знамо како су дужности наше при свршавању предбрачног испита, а има и позитивних инструкција, које нас на то упућује.² У питању је, дакле, само церемонија испита, и кад то питање решимо решићемо и нашу тему.

У руској цркви може се и данас наћи помесна пракса, да се благосиљају младенци пре обручења и венчања. Благослов тај зове се тамо „просватаніе.“ Поредак „чинопоследовања“ није стално утврђен па за то није у Т. ебнику ни отштампан. Све што се зна о томе почива само на усменом предању и није строго обвезно. Отац *Силъченков* пише овако: „Кад призову свештеника да благослови жениха и невесту, или на т. з. „просватаніе.“ тада се може свршити молитвословље орим редом: — Метнув на се *сшихрахилъ*, свештеник трипут благослови приклоњене и понешто сближене главе жениха и невесте и даје свакоме у руку по једну свећу. После обичног „возгласа“ пева се: *Царю небесный*, . . . за тим произноси се кратка сугуба „јектенија,“ за здравље же-

ниха и невесте и за родитеље њихове који су их васпитали. Даље чита се молитва у којој се моли за сретан свршетак отпочетого (брачнога) дела. Та молитва може да буде иста она што је отштампана на почетку еванђеља (еванђеље овде узима се, назначено ради цркв. потребе): *Господи Исусе Христе Сына единого родный* . . . к њој додаје се „возглас“: *Ако Ты еси благословляль и освящаль свѣчскаа* . . . На кратком отпусту могу се узети и свети парохиског храма. При другом пак благосиљању, или на т. з. „обручењу“, могу се поновити исте ове молитве или се додаје још к њима појање покајних тропара: *Помилѡй насъ, Господи, помилѡй насъ* . . . који ће бити место молитве на отпочето дело, већ и тако сада близо своје крају“³

Довде говорио је отац *Силъченков* доста проблематично ослањајућ се на пастирска писма протојереја *Попова*, па онда примећује: . . . „поредак благосиљања, узет из књиге протојереја *Езг. Попова*, вероватно употребљује се у крајевима њему познатима, но у другим местима благосиљање бива само једанпут и у онаком поретку како смо ми себи дозволили овде привести, држећи, да боље одговара цели, по томе, што молитва, која се овде чита, јасно показује на оно дело ради кога молимо благослов божји.“ Ево и тога поретка. „По доласку свештеника у кућу невесте ради благослова — вели отац *Силъченков* — жених и невеста стану близо један до другога; свештеник, узев на себе *сшихрахилъ* и ставши испред њих пред иконама, отпочне: *Благословенъ Богъ нашъ* . . . па онда чита (сам или ко од присутних) *Царю небесный* . . . и друге почетне молитве, за тим, по „возгласу“ на *Отче нашъ*, тропаре: *Помилѡй насъ, Господи, помилѡй насъ* . . . после тога сам свештеник чита прву молитву обручења: *Боже вѣчный разстолицѡса совравый въ соединеніе* . . . (види у Требнику чин обручења) и. при речима: *Самъ благослови и рабы твоа сіа (ийкх)*, обратив се к жениху и невести, благослови обоје истодобно општим благословењем. Потом, по свршетку молитве, чита се *Достойно естѣ* . . . и бива кратки отпуст на којем жениху и невести даје крст ради целивања.“⁴

¹ Др. Н. Милаш: Прав. цркв. право, § 154. стр. 541.

² Исто, стр. 541—542.; Руч. св ш. књига Митрополи та Михајла, стр. 98.—109.; „Срп. Сион,“ год. II. број 23. стр. 368.—371.

³ Писъм. по наст. Богосл. протоіер. Евг. Попова ч. III. стр. 81.

⁴ Н. Силъченковъ: прак. рук. при отпр. приход. требъ. стр. 72.—73.

Ето тако би имало бити то „чинопоследовање“ за предбрачни испит. Ми смо уверени, да и неки наши свештеници свршују испит или сасвим овако или са неком изменом па за то и међу на себе епитрахилъ.

„Чинопоследовање“ *прошогјереја Попова* а и оно *оца Силъченкова* није црква православна санкцијонисала, није дозволила да уђе у општу употребу, па за то *није му ни у требнику места уступила*. А да је тако уверава нас и професор историјско-филолошког института и магистер богословије *Хојнацки*, који каже: „има још обичај у неким крајевима да се свршују тако звана предбрачна „просватанія“, на која неретко позивају и свештенике, па том приликом свршују они и нека особита последовања *сасвим непозната у уставу* (у пореди писма из пастир. богословља протојер. Е. Попова ч III. стр. 81.). Но то је ради тога нарочито и *прошивно уставу*, — а ако би се баш морало што при томе свршити, нека се не свршава ништа друго осим простог молебна за здравље, *без сваког сувишног умешања и допуњавања, да се не саблажњују верни нарушавањем чина црквенога.*“⁵

Тако је. А сад да видимо има ли разлога који ће да оправдају становиште ово? Блажене успомене *патријарх српски Герман* узео је ствар овако: „три су, унраво рећи, четири чињенице, које брак — односно женидбу и удадбу — сачињавају; а те су: *испит, навештај, обручење и венчање*. Узимајући ствар са чисто црквеног гледишта, прве две су чињенице приуговљавајуће, трећа утврђавајућа, а четврта закључавајућа брак; и тек само последње две спадају у категорију духовну, таинствену, прве пак две никакo. . . Испит је „ехсамен“ и ништа више, и бива свагда *ван цркве без молитве, без благословења. . . Обручење је пак сасвим нешто друго, а ово не ваља мешати са испитом. Обручење није тек проста изјава — заветовање — већ је узајамно обећање — заветовање — будућега брака. молитвама и благословењем утврђено, и бива у *правилу у цркви*, као и венчање. . . С тога је и обручењу, а не испиту, давала црква свагда, па даје и данас апроксимативни брака карактер, и по томе је и изгледало као нека тајна, никакo пак испит; те с тога у ко-*

лико испит нема никаквих последица правних, нити грађанских, нити каноничних, у толико обручење има и једних и других. Напоследку следи отуда још и то, да *испит има бити прост од сваке церемоније црквене*. Ово последње изречено приметих за то, што се по где који страна и код нас налазе свештеници, који испит младенаца под *епитрахилъом* и у *одежди* предузимају и свршавају. Приликом испита бивају обично код нас, и то на више места и узајамна горња обећања — заветовања — преговори и уговори, односећи се на будуће по већој части материјално стање желећих у брак ступити. Где дакле тога има, и где се све то сврши и углави, ту је, истина Бог, и обручење; но *обручење грађанско*, које црква разликује од *обручења свога*, што га је у уставу своје (види требник) прописала, и које места има и имати може не за испитом *одмах*, много мање са испитом *заједно*, но тек после навештаја, — ако овај није међу тим надлежно одпуштен, — и то једино из обзира важних последица, више каноничних него грађанских.“⁶

Одговор, дакле, на стављено питање овакав је: *у цркви нашој нема „чинопоследовања за предбрачни испит, јер нема ни потребе за то, па, по томе, греше они свештеници, који мешају испит са обручењем, међу на себе епитрахилъ и читају неке молитве.*

⁶ „Беседа“ 1868. г. број 35. стр. 275. — 277.

Епархијска скупштина у Вршцу.

Скупштина је одржана 30. октобра о. г. Пошто је у скупштину допраћен на то изаслатом депутацијом високопреосвештени господин епископ *Гаврило Змејановић*, отворио је исти скупштину подужим говором, ког још немамо у автентичном тексту. За потпредседника изабран је *Др. Паја Марјановић*, за перовође парох *Димитрије Шајић* и учитељ *Мита Клицин*. Високопреосвештени епископ именовао је потпредседником конзисторије впреч. г. протопрезвитера Вршачког *Александра Стојадиновића*, те изјавио, да ради слабога здравља не може даље председавати скупштини и удалио се из скупштинске дворнице. По одласку високопреосв. г. епископа заузео је председничко место потпредседник *Др. Марјановић*.

По предлогу члана скупштине *Павла Јовановића* усвојен је овај дневни ред:

⁵ Прак. руков. для священ. служ. при совер. св. таин. Отд. IX. § 71. стр. 39.

1.) Извештај појединих одсека епархијске управе; 2.) извештај о стању епарх. фонда; 3.) избор кандидационог одбора; 4.) избор чланова за поједине одсеке епархијске управе; 5.) избор епарх. бележника; 6.) избор фишкала; 7.) избор ревизора; 8.) предлози и интерпелације; 9.) избор одбора за оверовлење записника.

Извештај под 1.) враћен је епархијској управи, да га опширно састави, штампа и достави скупштинарима, бар 14 дана пред други скупштински састанак, који ће бити 5. фебруара 1898. — За преглед епархијског фонда изаслан је одбор од три лица, који ће и свој извештај о прегледу свом поднети другом скупштинском састанку. У тај ревизиони одбор изабрани су: г. г. Паја Николић, Мита Клицин и Јован Ђурић. — У кандидациони одбор, који ће скупштини предложити на избор чланове и чиновнике епархијских власти, изабрани су: протопрезвитер Ал. Стојадиновић, пароси: Сава Цвејић, Венијамин Радованчев и Светозар Разуменић, те световњаци: Миша Михајловић, Милан Мандровић, Паја Јовановић, Јован Црњански, др. Сава Банић и Аћим Васић. — Потпредседник др. Марјановић позива скупштину, да реши, да ли да се попуњају или са свим обнове епархијски одсеци. — Др. Ненадовић је за попуњавање упражњених места. — Др. Божески предлаже да се изнова обави избор свију чланова епархијских одсека, *јер да наредба Саборског Одбора у том погледу издана* (види 41 бр. „Срп. Сиона“) *не веже скупштину, (!) пошто је та наредба само упутство а не закон. Али то упутство да није меродавно, јер законе тумачи само Сабор.* — Предлог тај потпомажу Др. Бранко Илић и Јован Ђурић. — Др. Ненадовић је за то, да се скупштина обрати Сабору, да протумачи епархијеку уредбу у том погледу, а сад да скупштина приступи само попуњавању испражњених места у одседцима. — Паја Николић и парох Лука Поповић потпомажу тај предлог. — Др. Славко Милетић предлаже такођер, да се сада одбори само попуне, али да се скупштина обрати Сабору протестом против наредбе Саборског Одбора, која наређује попуњавање, а молбом, да Сабор одреди обнову епархијске управе. — Др. Божески у интересу слоге одустаје од свога предлога и би пријављен предлог дра Сл. Милетића. — У седници, после подне одржаној, изабрани су, на предлог кандидационог одбора; за чланове:

1. у епархијску конзисторију: свештеници Вен.

Радованчев, Јован Малушев, Димитрије Шајић, Јов. Станковић, Пет. Димитријевић, Сава Цвејић, и Пера Стефановић, световњаци: др. Милан Гађански, др. Милан Божески, др. Сава Банић, др. Стева Јовановић, Коста Гренчарски и др. Коста Хаџи.

2. у административни одбор: свештеници Душан Радуловић, Алексе Стојадиновић, Дим. Шајић, Сава Цвејић и Св. Разуменић; световњаци: Јован Црњански, Коста Поповић, Паја Николић, Свет. Драгоровић, Др. Стев. Јовановић, др. Лаза Ненадовић, др. Сава Банић, др. Милан Божески, др. Милан Гађански, Мил. Ђорђевић, Миша П. Михајловић, Петар Новаковић и Јоца Недељковић.

3. у епархијски школски одбор: Макса Пантелић, Мита Клицин, Ђока Поповић, Душан Томић, Милан Мандровић, Никола Брашован, др. Коста Хаџи, др. Стев. Јовановић, др. Војин Мошашевић, Милан Ђорђевић (Перлез), Милош Крстић, те свештеници Александар Милошевић, Вел. Сперњак и Мита Дроњак.

После подуже дебате, закључено је, на предлог учитеља Мите Клицина, да се умоли Сабор, да административно судским властима забрани одузимање бирачког права због оскудице у црквеној свести. (!) — Досадањи архивар епархијски Ника Николић постављен је за сталног архивара са платом од 400 фор. и с правом на мировину. — Избор осталих епархијских чиновника одложен је за други скупштински састанак и расписаће се нов стечај на та места. — Изречено је поверење Петровданском Сабору на одлучном држању његовом.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Радња архидијезалних епархијских власти.)

1. Административни Одбор у седници од 21. октобра о. г., под председништвом Његове Светости, преузвишеног господина, патријарха *Георгија*, решио је, међу осталим, и ове предмете: — Узето је на повољно знање, да је кр. угар. министарство богочасти и јавне наставе подарило црквеној општини у Ђенђешу, ради оправке тамошњег храма, припомоћ од 300 фор. из земаљских средстава, те је о томе извештен президијалним путем председник исте општине Аурел Моц. — Узет је на знање извештај управе манастира Фенека, да је услед овоодборског налога манастирске грунтове и катастралне поседовне ли-

стове исправила. — Одобрен је на јавној дражби склопљени уговор међу управом манастира Кувежина и У. В. из Лежимира у погледу продане овоје шумске сече од 10 јутара за цену од 1800 фор. — Ради решенице распуштена је црквена скупштина у црквеној општини Белегину и управа црквено-општинска поверена привременом одбору од 11 чланова, до даљег оностраног расположења. — Распуштена је црквена скупштина у црквеној општини Рача-Босут и одређена организација нове скупштине и црквеног одбора. — Поводом поднесене тужбе против председника црквене општине и црквеног одбора у Кр., одређена је истрага на лицу места. — Поводом поднесене пријаве одређена је истрага у ствари избора председника црквене општине у Челину. — Решене су многе молбе, којима се моли овршно истеривање парохијала. — Одбијен је уток А. Л. против избора $\frac{1}{3}$ скупштинара у црквеној општини у Земуну, а А. Л. упућен, да у будуће са неоснованим утоцима овом одбору не досађује. — Није одобрен избор 60 скупштинара у црквеној општини у Руми, те је нов избор одређен. — Одобрени су разни купо-продајни уговори. — На молбу председника црквене општине у Гргуревцима да се разреши од председничких дужности, а пошто су у сврху избора новог председника повсво сазиване скупштине остале безуспешне, јер се чланови скупштински позиву у скупштину одазвали нису — то је председником тамо именован парох Ђ. М., до избора новог председника, а досадањи разрешен је по властитој молби од председничких дужности. — Одобрени су разни рачуни неких црквених општина. — На молбу црквене општине у Беочину изаслан је овоепархијски рачунски ревизор, да извиди стање црквено-општинске благајне и исту у ред доведе. — Није одобрен распорез по душама у црквеној општини Мирковци, у сврху подмирења дужног верозаконског приноса, пошто би тим распорезом сиромашнија класа јако била оштерењена. — Утоци против овоодборског решења спроведени су всл. Саборском Одбору.

II. *Конзисторија* у седници од 22. октобра о. г. под председништвом Његове Светости преузвишеног господина патријарха *Георгија*, решила је, међу осталима и ове предмете: Узет је на знање високи извештај Његове Светости, да је патријарашког архиђакон и професора богословије Димитрија Бранковића рукоположио за презвитера. — Одлука св. Архијерејског Синода од 29. јула 1897. бр. 30. Син. у предмету решења питања о правилном произнашању знамења часнога крста објављена је овоподручном

свештенству, управама манастирским и катихетама на кр. средњим училиштима у Архидијези. — Узета је на знање одлука всл. Саборског Одбора, да ће се умировљеном пароху Иришком Стевану Модовићу у тецај ставити мировина од дана, кад на његово место друго свештено лице пристављено буде. Тим поводом упућена је црквена општина у Иригу, да овамо припошље новац ради расписа стечаја на умировљењем истога јереја Ст. М. упражњену тамо парохију, распис којег стечаја је закључен. — Узета је на знање одлука истог Саборског Одбора, да ће се исто тако у тецај ставити и мировина умировљеном пароху Нештинском јереју Душану Ђорђевићу, те је закључено на парохију у Нештину стечај расписати, а црквена општина тамошња је позвана да овамо припошље таксу за распис стечаја. — Узет је на знање извештај управе манастира Шишовца, да је тамошњи јеромонах о. Јоаникије Јовановић по добивеном отплету коначно у Србију отишао, којим поводом се против њега заподенута дисциплинарна парница обуставља. — Парохија у Кушинову подигнута је из IV. у III. плаћени разред. — Привремени администратор парохије у Ст. Бановци јеромонах о. Арсеније Јермић премештен је на администрацију парохије у Шуљам, дочим је тамошњи привремени администратор парохије јеромонах о. Јустин Којић премештен на администрацију парохије у Ст. Бановци. — Узет је на знање извештај окружног протопрезвитера Митровачког Авакума Стајића, да је дана 12. (24.) октобра о. г. изнова оправљену капелу св. Пантелији посвећену на т. зв. Шуљманској водици, као и саму водицу, по постојећим прописима осветио. — Умољена је кр. жупанијска област, да поводом овамо учињене притужбе против немарности учитеља у III. и тамошњег школског одбора, у погледу црквених обвеза и дужности, у свом делокругу поступак одреди. — Узето је привремено расположење окружног протопрезвитера у погледу министровања парохије Рача-Босут после смрти тамошњег привременог администратора парохије јеромонаха о. Германа Стајића. — За привременог администратора парохије у Ривици постављен је јеромонах о. Иларион Коларовић, досадањи привремени администратор парохије у Лединцима; а за администратора ове постављен је јеромонах о. Василијан Поповић. — Закључак црквеног одбора у Добановцима, којим се моли ова Конзисторија, да се тамошњи парох због старости и слабости своје у мир стави — одбијен је осим осталих разлога као неоснован тим пре, што расправљање предмета ове природе не спада у делокруг црквеног одбора.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

— Реплика конзисторијалног фискала у дисциплинарној парници против јереја П. Н. у Ш. издата је овоме на дуплику. — Избору пароха у Иригу припуштени су јереји: Лука (Дане) Мишић, Ђорђе Коларовић, Јован Протић, Жарко Ђукић, Евгеније Дамјанов, Григорије А. Николић, Манојло Радосевић и Димитрије Зековић. — Избору пароха у Малој Вашици припуштени су јереји: Ђорђе Иванић, Симеон Бабић и Милош Поповић. — Позвана је црквена општина у Илинцима на изјасњење, да ли је вољна јединог компетента на тамошњу упражњену парохију, јереја Милвоја Борића, за свога пароха прикрити — Полагању стечајног испита припуштени су јереји: Стеван Велендерић, Никола Пујаковић, Лазар Ранковић, Илија Шумановић и Јован Ластавица. — Донесена су решења у разним бракоразводним парницама.

(Настава у св. Православљу у Горњој Крајини). „Србобрану“ пишу испод Велике Капеле: „У среду 15. (27.) окт. био је овде испит из веронауке са ваншколском Српцади, у присуству конзисторијалног изасланика проте Милоша Лалића. Милина је било погледати преко 100 сакупљених момчића и девојчица у храму Божјем, како лијено казују молитве и причају главне основе вере и цркве своје. Српцад су показала да су окрепљена св. истином, да знају истину поштовати, те да ће лаж моћи одбити Тако се ето препорађа наша младеж, она се спрема и наоружава, па кад одрасте, дошло ма колико сотона у апостолском обличју, — умеће их одбити и спријечити да се учини што шкоди Српству и св. Православљу. Само тако напред, па да нас види добри Бог!“ А чија је то заслуга? Епископа Михаила.

(30 година професорског рада). Др. Ђорђе Дера, професор у српској гимназији у Новом Саду, толикогодишњи члан Књижевног Одељења Матице Српске и књижевник српски, и *Глигорије Баруковић*, професор негда у српској гимназији у Новом Саду, а сада у Карловцима, — навршили су 1. октобра тридесет година свога професорског рада **(Стечајни парохијски испит)** у Архидијезеци Карловачкој обављен је пред испитном комисијом са свима за испит пријављеним кандидатима, и сви су испиту задовољили.

(Архимандрит Ниђићор) бивши администратор Скопљанске Митрополије, ког је Цариградски патријарх прогнао био на оток Патмос, тобоже ради непокорности, помилован је, те сада именован за референта у српским стварима код Цариградске Патријаршије.

(Протосинђел Виктор,) бивши уредник „Мира“ и „Весника Српске Цркве“ а професор Богословије у Београду, који је био у своје време премештен за професора гимназије у Ниш, постављен је опет за професора у Богословији Београдској

(Српска женска учитељска школа у Горњем Карловцу, шк. год. 1896/97.) Од управе исте школе примили смо ове податке: По службеним подацима, поднетим Школском Савету, било је крајем т. шк. године у целом заводу 53 приправнице.

По *разредима и вероисповеди* било је ово стање:

I. разр.	имао је:	9 правосл.,	4 ркт.,	1 еванг.	= 14
II.	"	8 "	5 "	— "	= 13
III.	"	11 "	4 "	— "	= 15
IV.	"	11 "	— "	— "	= 11
Укупно		39 "	13 "	1 "	= 53

По *успеху у науци* оцењене су приправнице овим општим оценама:

I. разр.	7 с одлик.,	4 с првим ред.,	3 с другим ред.
II.	6 "	6 "	1 "
III.	8 "	7 "	— "
IV.	5 "	6 "	— "
Свега	26 "	23 "	4 "

По *владању* оцењене су приправнице овако:

I. разр.	11 примерно,	1 похвално,	2 уредно
II.	7 "	4 "	2 "
III.	13 "	1 "	1 "
IV.	9 "	2 "	— "
Свега	40 "	8 "	5 "

По *завичају* било их:

Из Хрватске (24 правосл., 11 р-кат., 1 еванг.)	36	
„ Славоније	} све правосл. 4	
„ Угарске		3
„ Фијуме		2
„ Босне и Херцеговине		6
„ Истрије (р-кат.)		2

По *занимању очевом* било је кћери:

Чиновника	14
Обртника	13
Учитеља и професора	8
Трговаца	7
Официра	6
Свештеника	4
Земљеделаца	1

Испиту зрелости подвргло се 11 приправница, од тих проглашено је 5 зрелим с одликом, 4 зрелим, а 2 упућене су на накнадне испите.

У другом броју донећемо податке за шк. год. 1897/8 о истом заводу нашем.

(Римо-католички конгрес) отворен је 31. октобра (11. новембра) о. г. у Будимпешти, под пред-

седништвом угарскога примаса Васарија. Примас је отворио конгрес подужим говором у ком је обележио задатак конгреса и аутономије угарских римо-католика, којој има конгрес да донесе устројство, као и начела на којима то устројство треба да се донесе.

Пошто је пре свега дао израза непоколебивој верности конгреса према Њег. Величанству и прочитао оно место из кр. највишег отписа, где се конгрес упозорјује, да према промењеним односима а обазирјући се строго на највиша патронска и надзорна права као и устав римокатоличке цркве, конгрески операт од год. 1870/71 по ново узме у претрес, нагласио је у свом говору, да неки потребу и право римокатоличке аутономије траже у равноправности и реципроцитету католичке и других законом признатих вероисповеди, други опет мисле то да нађу у 2. тачци 9. §-а 43. зак. чланка од год. 1895, која такођер зајемчава аутономију свакој конфесији, којој је организациони штатут одобрен.

Но примас упозорава, да римо-католици не стоје према Њег. Величанству у истом односу, као припадници других конфесија, и с тога се морају обазрети на оно, на што и кр. отпис указује:

1. на непромениви устав римокатоличке цркве и непоколебиве односе њихове ка црквеном поглавци, папи;

2. да главар државе њима није само краљ као другима, него и највиши заштитник (патрон.)

По црквеном уставу сва црквена власт у потпуности својој, дакле potestas ordinis et jurisdictionis припада црквеном сталезу. Ове власти не може се црквени сталез одрећи, нити ју може с другима поделити. Не сме дакле ни разговора бити о томе, да и световни елемент добије буди каква учешћа у вршењу ове власти, јер би то значило порушити и уништити црквени устав, који је божанствене природе.

Цел аутономије не може дакле бити да ограничи или окрњи сталешку и јурисдикциону власт црквене јерархије.

Цел и задатак аутономије може бити само то, да с обзиром на права речених фактора води бригу о спољним пословима цркве, о имању, заводима, васпитању и настави, те да о свему томе донесена правила дода уставу црквеном, али без и најмање повреде истога, а тиме римокатоличку свест окрепи, како би римокатоличка вера ону потпору и заштиту, коју је пређе добивала од државе, нашла сада у скупу свих римокатолика

Позивајући се на то, да ни Етвеш па ни Деак нису ствар друкчије схватили, вели примас, да кон-

грес не сме бити синод, који би хтео да расправља начела вере, али не сме бити ни парламенат, који би хтео да представља римокатоличку цркву, јер је то неоспорно задржано „soli episcoporum ordini“, само сталезу епископском.

Примас за тим прелази на патронатска права Краљева и доказује, да су то таква лична права Њег. Величанства, која се без Његова саизволења на другог не могу пренети. С тога је несумњиво, да само ли од највишег решења Њег. Величанства зависи, како ће се у будуће према промењеним околностима ова патронатска права вршити, коме и у ком обиму ће се неки делокруг од овог права уступити, које је до сада Његовој највишој особи било придржано. Примас решење овог питања сматра за онајтеже, но он се узда, да ће мудрост конгреса и овде повољна излаза наћи.

Лако ће се удовољити и праву врховног надзора, јер пошто се делокруг аутономије искључиво простира на црквене ствари, то не може у њему бити ни најмање опасности по устав или друштвено стање у отаџбини.

При крају беседе своје опоменуо је примас чланове да славу своју не траже у победи једнога над другим, него у победи свете ствари.

Говор примасов је пажљиво саслушан и живим одобравањем пропраћен.

У првој седници конгреса изабрани су привремени бележници и верификациони одбор.

После ове седнице држане су разне конференције.

Сутра дан је одржана друга седница, у којој је прочитан извештај верификационог одбора и скоро сви посланици верификовани. Затим се приступило конститутисању, те је за световног председника изабран гроф Јулије Сапари. Затим је изабран одбор од 27 лица, да у смислу превизије одлуке од 29. новембра 1895. изради нацрт за устројство аутономије, те је конгрес одложен, док овај одбор не сврши свој посао.

(† Јеромонах Варнава Ивановић) преминуо је 1. новембра о. г. у манастиру Привиној Глави после дугог боловања. Бог да га прости!

(Исправак). У званичном делу у 45. бр. о. л. погрешно је у односној одлуци односно наредби Саборског Одбора отштампан број С. О. 5620. а треба 5020; што се овим исправља.

(„Српски Сион“) излази са 46. бројем данас место сутра, ради данашњег празника.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ad C. O. 4124./1465. ex 1897.

203 1—3

СТЕЧАЈ.

Овим се отвара стечај ради попуњења једнога места у стипендијској заклади пок. Гавре Романовића од 300 фор. годишњих. Стипендију ову могу получити сиромашни ученици српске народности и православне вере, који су доброг владања, марљиви и добро се уче на средњим или свеучилишним школама; ну сродници оснивачеви имају првенство.

Питомци ове закладе слушају своје науке у отачаственим заводима у Угарској и Хрватској и Славонији; али их могу уз благовремено получену дозволу од вис. кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе слушати и у иноземству.

Молитељи треба да поднесу своје молбенице *саборском одбору у Карловцима најдуже до 1. (13.) децембра 1897.*; а ваља да приложе уз молбеницу: крштено писмо, школску сведоцбу, лечничку сведоцбу и сведоцбу сиромаштва и односно сведоцбу о сродству.

У Карловцима 1. (13.) новембра 1897.

Председништво

срп. прав. нар. цркв. саборског одбора

СТЕЧАЈ. 204 1—1

Услед оставке местне забавиље упражњено је место на општинском забавишту, на које се овим расписује стечај са роком до 18. (30.) нов. т. г.

Плаћа је 300 ф., што ће се месечно унапред исплаћивати и 100 фор. станарине док се стан не сазида.

Молбенице како са сведоцбом о оспособљењу, тако исто и о знању српског језика имају се упутити на председника надзорног одбора г. Ладислава Блазeka.

Бач-Фелдварац, 2. (14.) нов. 1897. год.

Надзорни Одбор.

Бр. 267. Е.

198 3—3

СТЕЧАЈ.

Овијем се расписује стечај на мјесто професора за пастирско богословље, литургику с тумачењем литургијских књига, омилитику и педагогику са методиком, у православном богословском заводу у Задру.

С овијем је мјестом скончана годишња плата од 1000 фор. и 250 фор. додатка службовања, и послеје свако пет година службе 200 фор. по-

вишице. Послеје тридесет година службе мировина у износу достигнуте плате.

Који желе добити ово мјесто, имају да докажу, да су, послеје положеног испита зрелости на једној гимназији, свршили богословске науке у једном јавном православном богословском заводу, да су аустријски поданици и да су беспријекорног моралног и политичког владања.

Дотични натјечатели имају се подврћи писменом стјечајном испиту и усменом пробном предавању при богословском заводу у Задру. За тај испит и пробно предавање одређују се дани 15—17 (27—29) јануара 1898. године. Од писменог испита и усменог пробног предавања могу бити ослобођени они натјечатели, који су своју способност засвједочили или као учитељи или као списатељи по богословским наукама.

Молбенице, поткрепљене нужним исправама, имају се поднијети потписаном епископу до 26. новембра (8. децембра) о. г.

У Задру, 15. Октобра 1897.

Епархијски епископ

Никодим.

СТЕЧАЈ. 201 2—3

Оставком гђе Софије Арнотове остало је и поново овдашње учитељско место упражњено, на које се овим стечај расписује.

Плата је: за редовну школу 300 фор., за повторну 40 фор., које ће у месечним оброцима примати.

Стан врло леп и угодан. Огрева колико нужно буде.

Дужности су вис. школ. уредбом прописане.

Рок стечају истиче на шест недеља од првог уврштења.

Молбенице треба на мес. шк. одбор управити.

Из седнице Тиса Св. Миклушког мес. школског одбора држане дана 5. (14.) окт. 1897. год.

Школски Одбор.

Ad бр. К. 861, 878 523. ex 1897.

200 3—3

СТЕЧАЈ.

На упражњену системизовану парохију III. разреда са интeркаларом до 4. (16.) децембра 1897. и на упражњену парохију II. разреда — обадве у Шиду — овим се стечај расписује.

Компетенти имају своје биљеговане и прописно инструјиране молбенице до искључиво 20. новембра по старом 1897., путем надлежних протопрезв. звања, овој конзисторији поднети.

Из седнице архидијез. конзисторије држане у Карловцима 21. октобра (2. новембра) 1897.

Архидијезална конзисторија.

СТЕЧАЈ. 205 1—3

По решењу Сл. Епарх. Школског Одбора бачког, бр. ШО. 1507/240 ех 1897 расписује се стечај на ново установљеном срп. прав. вероисповедном забавишту.

Плата је забавили 300 фор. слободан стан са пространим баштом и огрев. Помагачици је плата 120 фор.

Рок стечају је 30. нов. (12. дец.) ког ће се дана и избор обавити.

Из седнице управног одбора срп. прав. црквене општине, држане у Каћу 2. (14.) нов. 1897.

Управни Одбор.

Ad AO. 528 зап. ех 1897.

195 3—3

СТЕЧАЈ.

На место бележника при управи епархије бачке овим се расписује стечај.

Компетенти, који морају имати богословску а по могућству и правничку спрему и који не смеју имати уз ово још какво стално звање, имају своје ваљано инструисане молбенице епарх. административном одбору бачком до 11. (23.) новембра о. г. поднети.

Из седнице епарх. административног одбора бачког држане у Нов. Саду 17 (29.) октобра 1897.

Председништво.

ДРУГИ ОГЛАСИ.

194 3—3

СРПСКА ШТАМПАРИЈА У ЗАГРЕБУ

јавља да је изишао из штампе

ВЕЛИКИ СРПСКИ НАРОДНИ ИЛУСТРОВАНИ И НАЈЉЕПШИ

КАЛЕНДАР

„СРБОБРАН“

УРЕДИО

ИГЊАТ И. ДИМИЋ

ЗА **1898.** ГОД.

ЦИЈЕНА:

40 новчића или 1 динар

КАЛЕНДАР „СРБОБРАН“

уређен је у родољубивом и српском духу и правцу. — Он доноси преко 24 најодабранијих књижевних радова, од наших најбољих књижевника и pjesника. У њему ће читаоц наћи осим крaсних вјештачких и народних пјесама, приповједака првих приповједача из народног живота, и прошлости, још и поучних чланака из живота, историје, из народне привреде. Календар „Србобран“ донаша поучне саставе: „Шта сваком Хришћанину ваља знати из области православне цркве“, најважније податке о православном Српству из свих крајева и т. д. Осим књижевног и забавног дијела донаша календар „Србобран“ 50 најљепших слика из свију Српских крајева, — знаменитих људи, и Срба родољуба, и 7 слика за лакше разумјевање ствари. Нарочито спомињемо двије дивне илустрације од нашег чувеног сликара Паје Јовановића: „Краљевић Марко и Вила“ и Бошко Југовић, кад предводи војску на Косово, које је нарочито израдио за календар „Србобран“.

КАЛЕНДАР „СРБОБРАН“

доноси све слике израђене у чувеном и првом бечком умјетничком заводу Ангерер и Гешл, те би пристале и за календар напреднијег народа. Осим забавних и поучних ствари календар „Србобран“ донаша најпопуларнији и по азбучном реду састављени списак сајмова (вашара) из целе Троједнице, Далмације, Босне и Херцеговине, Истре, Међумурја, Угарске и Србије. — Календар „Србобран“ намијењен је српском народу, и ако га српски народ буде ма и упола са онолико љубави узимао и читао, са каквом је србинском љубављу и пожртвовањем он издан, онда ће и овогодишњи календар проширити круг својих читаоца те из године у годину све љепши и усавршенији бивати. Зато се обраћамо са молбом како на наше вриједне растуриваче, и на сву пр. г. свештенике, г. г. учитеље, трговце, ратаре и на сваког појединог брата и четита Србина, да поради у своме мјесту и околици да календар „Србобран“ што више продре у српски народ јер је он једино њему намијењен!

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова. а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожиха у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.